

برای رشد اقتصاد کشور، به طور قاطع باید به سمت اقتصاد دانش‌بنیان حرکت بکنیم. «اقتصاد دانش‌بنیان» یعنی چه؟ یعنی اینکه دانش و فناوری پیشرفته نقش‌آفرینی فراوان و کاملی داشته باشد در همه عرصه‌های تولید؛ یعنی حتی انتخاب آن کار تولیدی هم [آید] برخاسته از نگاه دانشی و بینشی و علمی باشد. (۱/۱/۱۴۰۱)

www.basirat.ir

▼ حرف روز چرا اقتصاد دانش‌بنیان؟! ▼

یکی از عواملی که در تئوری‌های رشد درون‌زا اهمیت بسزایی دارد، «پیشرفت فناوری» است و تحقق این مهم فقط از طریق گسترش شرکت‌های دانش‌بنیان میسر است. به صورت اجمالی می‌توان مهم‌ترین دلایل و فلسفه وجودی شرکت‌های دانش‌بنیان را به صورت زیر برشمرد:

۱- بن‌بست شکنی و امیدآفرینی دانش‌بنیان‌ها؛ از آنجایی که علم و تولیدات علمی یک منبع بی‌پایان است، می‌توان از آن در هر شرایطی برای عبور از بحران‌های مختلف استفاده کرد. اقتصاد دانش‌بنیان، بن‌بست‌های به وجود آمده در حوزه اقتصاد را از بین می‌برد و لذا یکی از پایه‌های اقتصاد مقاومتی نیز همین اقتصاد دانش‌بنیان است. ۲- ارزش‌افزوده بالای محصولات دانش‌بنیان؛ یکی از ویژگی‌ها و پتانسیل‌های تولیدات دانش‌بنیان، ارزش‌افزوده بالای این محصولات است. همچنین به دلیل تولید این محصولات بر اساس خلاقیت، امکان تولید نسل جدید این محصولات با قابلیت‌های بالاتر و ارزش‌افزوده بیشتر و مداوم نیز فراهم است. از این رو سرمایه‌گذاری بر روی این محصولات، رشد مداوم را برای کشور به ارمغان می‌آورد. بازدهی شرکت‌های دانش‌بنیان در برخی موارد به بیش از هزار درصد نیز می‌رسد! ۳- استفاده بهینه از منابع موجود و ارتقاء بهره‌وری؛ در اقتصاد دانش‌بنیان، دانش و فناوری خود ثروت است؛ اما این ثروت در بهره‌برداری بهینه از منابع نمایان می‌شود. کاربرد کردن دانش و استفاده مؤثرتر از آن در گسترش ظرفیت‌ها و ارتقای درجه بهره‌برداری از منابع است که تحقق یک اقتصاد دانش‌بنیان را ممکن می‌سازد. در حقیقت اقتصاد دانش‌بنیان با بهره‌وری بیشتر عوامل تولید و رفتار بهینه اقتصادی از نظر تخصیص منابع کار می‌کند و در نتیجه دارای نرخ رشد اقتصادی بالاتری خواهد بود؛ بنابراین علاوه بر اینکه بازدهی بسیار بالایی دارد، بیشترین بهره را از منابع موجود می‌برد و نقش به‌سزایی در حفظ منابع کشور دارد. ۴- تأثیر مثبت بر کنترل تورم؛ بر اساس پژوهشی که در داخل کشور انجام شده و آثار اقتصاد دانش‌بنیان بر تورم طی سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ را بررسی شده است، مشاهده می‌شود که بین تمامی شاخص‌های اقتصاد دانش‌بنیان و تورم رابطه بلندمدت برقرار است. دلیل این امر می‌تواند افزایش آگاهی افراد تحصیل‌کرده نسبت به انتظارات تورمی و درخواست افزایش سطح دستمزدها متناسب با نرخ تورم و در نتیجه آن افزایش در هزینه تولید و افزایش تورم باشد. ۵- جایگاه اقتصاد دانش‌بنیان در استقلال کشورها؛ از آنجاکه اقتصاد دانش‌بنیان بخش عمده اقتصاد جهانی در آینده‌ای نه‌چندان دور خواهد بود، کشورهایی می‌توانند استقلال خود را حفظ کنند که در این عرصه بتوانند سهم قابل قبولی در تکنولوژی و فناوری در سطح جهان داشته باشند. (نویسنده: علی کارگر)

▼ گزارش روز

پشت صحنه جنایت در حرم مطهر رضوی!

دیروز عصر هم‌زمان با سومین روز ماه مبارک رمضان، ۳ طلبه حاضر در صحن پیامبر اعظم (ص) حرم امام هشتم (ع) با فردی که هویت آن در دست بررسی است، با ضربات چاقو مورد حمله قرار گرفتند. ضارب بلافاصله بازداشت و تحقیقات در این خصوص در حال انجام است. این حادثه تلخ، پیام‌ها و مراقبت‌هایی را رقم زده است که می‌توان در مواضع مسئولان نیز شاهد بود.

گزاره‌های خبری: ۱- تولیت آستان قدس رضوی در پیام خود ضمن محکوم کردن این جنایت، بر درایت و هوشیاری عموم مسلمین که نقشه‌های معاندان و جنایت‌کارانه استکباری و اندیشه‌های تکفیری در راستای ایجاد رخنه میان اجماع و وحدت مسلمین نقش بر آب خواهد شد، تأکید کرده است. ۲- طلاب افغانستانی در ایران نیز با صدور بیانیه‌ای، این جنایت را محکوم کردند. در بخشی از این بیانیه آمده است: «مطمئناً دست استکبار و ایادی آن‌ها در منطقه، عامل اصلی این حادثه است تا بین امت اسلامی، تفرقه و دودستگی ایجاد کند و از همه مهم‌تر مایه بدبینی نسبت به مهاجرین مظلوم افغانستانی گردد. مبلغین جهادگر افغانستانی در عرصه‌های مختلف فرهنگی و تبلیغی در حاشیه شهر دوشادوش طلاب ایران سال‌هاست با این سفاکان خون‌ریز دست‌وپنجه نرم می‌کنند؛ همان‌گونه که بارها امتحان خود را در صحنه‌های دفاع مقدس و دفاع از حرم پس داده‌اند. از ملت دوست و برادر ایران و به‌ویژه مسئولان تقاضا می‌کنیم ضمن ریشه‌یابی عوامل این حادثه تروریستی در داخل و خارج کشور، حساب این افراد را از سایر مهاجرین جدا نمایند تا خدای ناکرده عده‌ای فرصت‌طلب دست به اقدامات احساسی علیه مهاجرین مظلوم نزنند». ۳- هتک حرمت به حرم و زائران رضوی در ماه مبارک رمضان، توسط علمای اهل سنت سیستان و بلوچستان نیز محکوم شد؛ مولوی نذیر احمد سلامی، نماینده مردم سیستان و بلوچستان در مجلس خبرگان رهبری، مولوی عبدالرحیم ریگیان پور، امام‌جمعه اهل سنت شهرستان میرجاوه، مولوی عنایت‌اله رسولی زاده، امام‌جمعه اهل سنت سرباز و تأکید آن‌ها بر اینکه دشمنان به دنبال ایجاد اختلاف میان مذاهب و امت‌های اسلامی هستند و ملت هوشیار ایران اسلامی هیچ‌گاه اسیر چنین توطئه‌هایی نخواهد شد، گوشه دیگری از وجود وحدت میان مذاهب اسلامی در کشورمان را نمایان ساخت.

گزاره تحلیلی: حادثه دیروز از چند بُعد قابل‌تحلیل است: انتخاب قشر روحانیت با ویژگی جهادی و محرومیت‌زدایی به‌عنوان هدف ترور؛ انتخاب مکانی چون حرم امام رضا علیه‌السلام که علاوه بر ریسک بالای خطرپذیری برای ورود سلاح، امکان فرار را نیز برای ضارب به صفر می‌رساند و درنهایت، انتخاب پوششی شبیه لباس مردم افغانستان، می‌تواند این پرسش را برای هر مخاطبی ایجاد کند که هدف تمام این انتخاب‌ها چه گزینه‌ای می‌توانست باشد؟ قطعاً آن گزینه «بهره و بُرد رسانه‌ای هدفمند و گسترده» برای اهداف شوم مستکبران و بد خواهان انقلاب اسلامی خواهد بود؛ در این حادثه تروریستی، اختلاف‌افکنی بین شیعه و سنی، ترویج روحیه «افغان‌هراسی» در کشور، القای ناراضی‌ت از روحانیت و نظام، ناامن‌سازی کاذب و نقطه‌ای در کشور، از جمله حربه‌های استکبار جهانی برای تضعیف نظام اسلامی، با بهره‌گیری از تفکر تکفیری با بهره و بُرد رسانه‌ای هدفمند و گسترده است. آذرماه سال ۱۳۹۳، رهبر معظم انقلاب در دیدار با شرکت‌کنندگان در «کنگره جهانی جریان‌های افراطی و تکفیری از دیدگاه علمای اسلام» فرمودند: «یک نکته غیرقابل‌انکاری وجود دارد و آن این است که جریان تکفیر و حکومت‌هایی که پشتیبان و حامی آن هستند، کاملاً در جهت نیت استکبار و صهیونیسم دارند حرکت می‌کنند؛ کار آن‌ها در جهت هدف‌های آمریکا و دولت‌های استعماری اروپا و رژیم اشغالگر صهیونیستی است». (نویسنده: حسین عباسیان)

▼ اخبار

وقتی بربری هم سیاسی می‌شود!

چندی پیش خبری منتشر شد که یکی از نهادها در شهرستان ماکو دستور داده در ماه رمضان پخت نان در نوبت صبح باید تعطیل بشود و طوری القا شد که این ممنوعیت برای امسال است؛ اما رئیس اتحادیه نانوایان آذربایجان غربی می‌گوید که ممنوعیت پخت نان سنگک و بربری در نوبت صبح ماه رمضان امر جدیدی نیست و حدود ۴۰ سال است در استان اعمال می‌شود. این رویه نه تنها در این استان بلکه در تعداد زیادی از شهرهای آذری زبان کشور جاری است. باین حال عباس عبدی، چهره فعال اصلاح طلب در واکنش به حواشی کذب این خبر، در فضای مجازی نوشت: «این تصمیمات را باید از زاویه دیگری هم دید. ترس شدید از آشکار شدن آنچه که نمی‌خواهند دیده شود. دیدن صف نانوایی در صبح ماه رمضان برای آنان آزاردهنده است. بهتر است صورت مسئله را پاک کنند!». هرچند تشکیل صف خرید نان در ساعات روزه، نمی‌تواند روزه خواری معنا شود چراکه اقشار مختلفی در جامعه هستند که به دلایلی همچون دیابت بالا، زخم معده، کپهولت سن و ... امکان روزه‌داری ندارند و نمی‌توان صرفاً به دلیل ماه مبارک رمضان، امورات جاری این عده را نادیده گرفت؛ اما تحلیل عبدی نشان می‌دهد که جریان تحریف با یک رویکرد ماکیاولیستی به دنبال تحریک احساسات مردمی در تعارض با ساختار نظام و تقویت جریان سیاسی خود پس از شکست دولت غرب‌گرا هستند و در این مسیر اشتباه حتی از انتشار و نوشتن تحلیل بر پایه اخبار کذب و دروغ هم اجتناب نمی‌کنند.

رسانه آمریکایی: معمای تروریستی بودن سپاه، موضوع بوجی است!

فارین پالیسی در گزارشی به روند مذاکرات وین در یک سال گذشته پرداخته و با پیش کشیدن موضوع اختلافی برداشته شدن یا نشدن نام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از فهرست گروه‌های تروریستی، می‌نویسد: «این گروه در واقع از سال ۲۰۰۷ با انواع تحریم‌ها مواجه شده است که تجارت و بانک‌های آمریکایی را از تعامل با سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نهادهای وابسته مسدود می‌کند. سپاه تنها در سال ۲۰۱۹ تحت کمپین فشار حداکثری ترامپ به فهرست FTO اضافه شد، اما این تأثیر محدودی بر توانایی‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برای تأثیر در منطقه داشته است. این گروه به حمایت از نیروهای نیابتی خود در لبنان، سوریه، عراق و یمن ادامه داده است و با وجود نام‌گذاری تروریستی، آزادانه در منطقه عمل کرده است». این رسانه در ادامه با اشاره به فشار متحدان آمریکا بر دولت بایدن برای حفظ سپاه پاسداران در فهرست گروه‌های تروریستی، می‌آورد: «دعوا بر سر وضعیت سپاه همچنان ادامه دارد و هنوز مشخص نیست چه کسی اول کوتاه خواهد آمد؛ اما ممکن است عاقلانه‌تر نباشد که غرب تسلیم شود، زیرا زمان به نفع او نیست. اگر غرب دو هفته یا یک ماه دیگر به ایران اجازه دهد تا به پیشرفت خود در زمینه غنی‌سازی هسته‌ای ادامه دهد، [ایران] می‌تواند توافق را به‌طور کامل لغو کند. می‌توان معمای تروریستی بودن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را یک موضوع پوچ خلاصه کرد. این کمکی به ایالات متحده نمی‌کند و موضوع نیز به ایران آسیبی نمی‌رساند».

حمایت از تولید داخلی؛ از گلاب تا اجرا

رئیس‌جمهور در دیدار با فعالان تولید دانش‌بنیان گفت: «وزیر صمت موظف است جلوی واردات بی‌رویه را بگیرد و دست‌های پنهان را در این زمینه قطع کند. وقتی فناوری داخلی وجود دارد، اجازه نمی‌دهیم عده‌ای با زد و بند اقدام به واردات کنند. وقتی امکان تولید داخل هست، واردات نه تنها خدمت نیست، بلکه خیانت است». رئیس‌جمهور پیش‌از این نیز دستور منع خرید محصولات خارجی مشابه تولیدات دانش‌بنیان داخلی را توسط ادارات دولتی داده بود. عدم خرید اجناس و کالاهای خارجی دارای مشابه داخلی، موضوع جدیدی نیست؛ این ایده از سوی روسای جمهور سابق نیز مطرح شده است؛ اما چرایی عامل نبودن بدنه دولت‌ها به این تکلیف عقلایی، نقص و سؤال جدی امروز است. به نظر می‌رسد رئیس دستگاه اجرایی کشور علاوه بر دستور در این موضوع می‌بایست سازوکار پیگیری و نظارت جدی برای اجرای آن را نیز اعمال کند.

اخبار کوتاه

◀ نامه نمایندگان به رئیسی: مراقب خطوط قرمز باشید!

جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی طی نامه‌ای خطاب به رئیس‌جمهور خواستار تضمین قطعی از آمریکا برای توافق احتمالی و همچنین رعایت خطوط قرمز شدند. فلاحی، نماینده همدان در مجلس گفته، تاکنون بیش از ۱۹۰ نفر از نمایندگان نامه به رئیس‌جمهور را امضا کرده‌اند.

◀ وضعیت مطلوب ذخایر استراتژیک کشور/ وزیر جهاد

کشاورزی گفت: «مردم در شرایط کنونی هیچ دغدغه‌ای برای تأمین کالاهای اساسی از جمله غلات و روغن در کشور نداشته باشند. ما در بحث امنیت غذایی و تأمین نهاده‌های دامی و کالاهای اساسی در کشور هیچ مشکلی نداریم و ذخایر استراتژیک در شرایط بسیار مطلوبی قرار دارد».

◀ آغاز بهبود شاخص‌های کلان اقتصادی! «علی بهادری

جهرمی» سخنگوی دولت در توییتری نوشت: «برای ۴ ماه متوالی نرخ رشد نقدینگی کاهش یافته و ۹۶ هزار میلیارد تومان از اوراق فروخته شده در دولت قبل تسویه شده است. تورم نقطه‌ای از ۴۳٫۷ در شهریور به ۳۴٫۷ در اسفند ۱۴۰۰ رسید. این‌ها همگی نشان از شروع بهبود شاخص‌های کلان اقتصادی است».

◀ دور زندگان تحریم به روسیه رفتند! روزنامه کویتی الجزیره

مدعی شد، یک منبع آگاه در ایران گفته که تهران ۲۵ کارشناس ایرانی از وزارت صمت و متخصصان در زمینه مکانیزم‌های دور زدن تحریم‌ها را برای ارائه مشاوره به هم‌تایان روس خود به روسیه اعزام کرده است. بنا به گفته این منبع آگاه، مسکو خواستار دریافت اطلاعات فنی و دقیقی از تجربه ایرانی‌ها در دور زدن تحریم‌ها و زندگی با تحریم‌ها طی چهل سال شده است.

◀ وزیر نفت: ذخایر سوخت در پایان دولت قبل بحرانی بود!

وزیر نفت گفت: «در عمر ۷ ماهه وزارت نفت دولت سیزدهم تاکنون ۱۶٫۵ میلیارد دلار قرارداد جدید به امضا رسیده است. این قراردادهای چند برابر قرارداد ایران با توتال برای توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی بود که به نتیجه نرسید. افزایش فروش داخلی و همچنین صادرات میعانات گاز در دستور کار قرار گرفت که در نهایت با افزایش ۲ تا ۳ برابری صادرات و افزایش مصارف میعانات در داخل کشور حجم میعانات روی آب در مقایسه با ۶ ماهه اول سال کاهش پیدا کرد. با برنامه‌ریزی که انجام شده تا پایان دولت سیزدهم ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی به ۱۴۰ میلیون تن می‌رسد که بیش از ۵۰ درصد افزایش خواهد داشت».

◀ نظر طالبان درباره حق آب ایران از هیرمند/ وزیر انرژی و آب

طالبان در دیدار معاون سفیر ایران در کابل گفت، امارت اسلامی در مدیریت آب رودخانه هیرمند بر اساس قانون و توافقات موجود دو کشور، با ایران همکاری خواهد کرد. ملا عبداللطیف منصور در این دیدار گفته که تغییر اقلیم و خشک‌سالی مداوم بر رودخانه هیرمند تأثیر گذاشته است.